

Texnologiya

4

R.R. Ismailova

Texnologiya

4-sinf

Umumiy o'rta ta'lim maktablari uchun darslik

Ta'limni rivojlantirish markazi huzuridagi ilmiy-metodik kengash tomonidan tavsiya etilgan.

"Novda Edutainment"
Toshkent – 2023

UO'K:
KBBK

R.R. Ismailova

Texnologiya: Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 4-sinfi uchun darslik. /
R.R. Ismailova – Toshkent: "Novda Edutainment", 2023. – 84 b.

Taqrizchilar:

- T.S. Baluyeva** – MMTV tasarrufidagi PMTIDUM boshlang'ich sinf o'qituvchisi;
- G.F. Buzikova** – MMTV tasarrufidagi PMTIDUM 1-toifali boshlang'ich sinf o'qituvchisi.

Shartli belgilar:

**Topshiriqni
bajaring**

**Savollarga
javob bering**

**Guruh bo'lib
bajaring**

ISBN

© R.R. Ismailova
© "Novda Edutainment", 2023

O'quv yili davomida sizga quyidagilar zarur bo'ladi:

- chizg'ich;
- qaychi;
- PVA yelimi;
- yelim-qalam;
- yelimli to'pponcha;
- enli skotch;
- ikki tarfli skotch;
- rangli skotch – 4 dona;
- rangli qog'oz – 2 to'plam;
- rangli karton – 2 to'plam;
- silindr shaklidagi karton o'ramchalar – 25 dona;
- to'qish uchun har xil rangli eshilgan ip – 4 kalava;
- iplar;
- ignalar;
- mato – 50 cm;
- har xil rangli mato parchalari – 10 cm;
- sun'iy va tabiiy momiq paxta;
- qog'oz salfetaklar – 1 to'plam;
- qadoq qog'ozi – 1 o'ram;
- bayramona tasma – 1 m;
- bir martalik likopchalar – 2 dona;
- bir martalik qog'oz stakanlar – 7 dona;
- kamida 15 cm li karton qopqoq;
- munchoqlar to'plami;
- pufak – 1 dona;
- oshqovoq urug'lari;
- cho'pli six – 1 bog'lam;
- mevalar;
- taqsimlash taxtasi;
- plastmassa pichoq.

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
FERGONA VILOYATI
KENTDARYO TUMANI
MAKTABGACHA VA MAKTAB
TA'LIMI BO'LIMI
33-UMUMIY
O'rta Ta'lim
MAKTABI
№ 32
15.09.23

Eshilgan ip

Eshilgan ip tolalarni yigirish yo'li bilan olingan ipdir.

Eshilgan ip olish texnologiyasi qadimiy tarixga ega. Bundan bir necha ming yillar oldin insonlar o'simlik tolalari va hayvon junidan eshilgan ip olishni o'rganishgan. Ular bu tolalarni yigirishgan va shu tariqa ip olishgan.

Urchuq

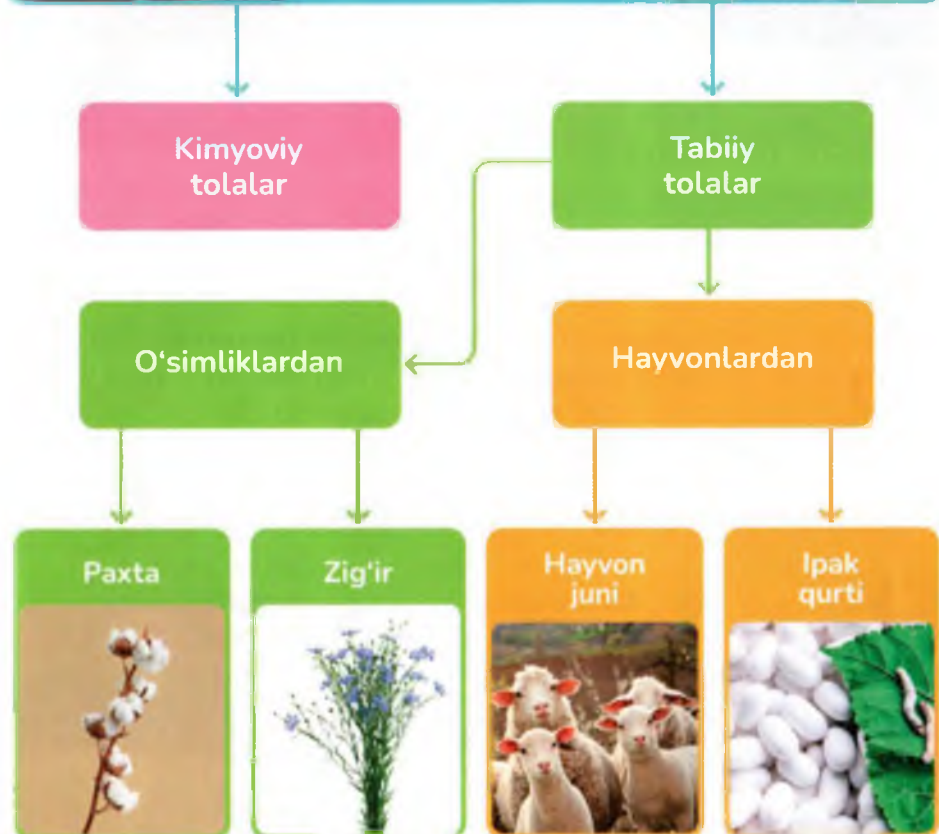
Miloddan taxminan 5 ming yil avval, ya'ni g'ildirak kashf etilishidan ming yillar oldin urchuq paydo bo'lgan. Avvaliga u oddiy to'g'ri tayoqchadan iborat bo'lib, ip o'raladigan uchi kertib qo'yilgan. Keyin suyakdan qilingan ilgaklar paydo bo'lgan va urchuqning o'z o'qi atrofida aylanishi evaziga eshilgan ipni urchuqqa to'la o'rash imkoni tug'ilgan.

Yigiruv charxi

2500 yilcha avval esa Hindistonda yigiruv charxi paydo bo'lgan. O'rta asrlarda Leonardo da Vinchi aylanadigan yigiruv mashinasini ixtiro qilgan. O'sha paytdan eshilgan ip olish jarayoni ancha tezlashgan.

Hozirda ip yigirish jarayoni takomillashtirilgan va deyarli to'liq avtomatlashtirilgan. Bugungi kunda bunday korxonalarda yiliga bir necha ming tonna kalava-ip ishlab chiqarilmoqda.

Ipak tola ishlab chiqarish

Sifatli ipak noyob jonzot – ipak qurti pillasidan olinadi. Ipak qurti pillasini organizmidan ajralib chiqadigan modda hisobiga shakllantiradi. U vaqt o'tishi bilan qattiqlashadi va ipak tolani hosil qiladi. Pillaga bug' bilan ishlov beriladi. Keyin pilla maxsus taroq bilan "taraladi". So'ngra hosil bo'lgan tolalar ehtiyotkorlik bilan chuvatib olinadi. Buning natijasida uzunligi ba'zan 1500 metrgacha yetadigan ingichka ip hosil bo'ladi.

Jun ip ishlab chiqarish

Jun qo'y, echki, tuya, lama kabi hayvonlar tanasining tukli qoplamasidir. Junning asosiy qismi (95%) qo'ylardan olinadi. Uni maxsus qaychilar yoki mashinalarda qirqib olinadi. Jun tolalarining uzunligi 2-4,5 cm gacha bo'ladi.

To'qimachilik fabrikalariga yuborishdan oldin junga dastlabki ishlov beriladi: saralanadi, ya'ni tola sifati bo'yicha tanlab olinadi; titiladi – yumshatiladi va ortiqcha narsalari olib tashlanadi; sovun va soda bilan issiq suvda yuviladi; maxsus mashinalarda quritiladi. So'ng oxirida esa undan eshilgan ip tayyorlanadi.

1. Rasmlarga qarang va qaysi mahsulotlar ipakdan, qaysilari jundan olinganini ayting.
2. Nima deb o'ylaysiz, qaysi mato yozgi kiyimga, qaysi biri qishki kiyimga ko'proq mos tushadi?
3. Qaysi buyumlarda ipak va jundan eshilgan ip ishlatiladi?

Mundarija

1-mavzu. Ip

Ip	4
Ipak tola ishlab chiqarish	6
Jun ip ishlab chiqarish	6
Zig'ir tolasini ishlab chiqarish	9

2-mavzu. Tugun

Tugun nima?	12

3-mavzu. Narsa-buyum yasash

Soyabon	20
Parrandachilik fermasi	24
Murvatli o'yinchoq	28

Loyiha. Bayramga tayyorgarlik ko'ramiz

Bayramga tayyorgarlik ko'ramiz	30
Quvnoq o'yin	34
Qandolat fabrikasi	36
Taom pishirish qoidalari	38
Shirinlik tayyorlaymiz	40

4-mavzu. O'z qo'lingiz bilan qo'g'irchoq teatri

Qo'g'irchoq teatri	42

5-mavzu. Tikuvchilik

Tikuvchilik fabrikasi	46

6-mavzu. Yog'ochga ishlov berish

Yog'och	54
Qog'oz fabrikasi	58

7-mavzu. Aviatsiya

Aviatsiya sanoati	62
Varrak	72

8-mavzu. Chiroq

Elektr chiroq	76
Chiroqning tuzilishi	79

Darslik holati haqida ma'lumot

N ^o	O'quvchining F.I. Sh	O'quv yili	Darslik olingan vaqtdagi holati	Sinf rahbarining imzosi	Darslik qaytarib berilgan vaqtdagi holati	Sinf rahbarining imzosi
1						
2						
3						
4						
5						
6						

Darslikni olish va o'quv yili oxirida uni qaytarishda yuqoridagi jadval sinf rahbari tomonidan quyidagi mezonlarga muvofiq to'ldiriladi

Yangi	Darslikning holati a'lo darajada
Yaxshi	Muqovasi butun, kitobning asosiy qismidan uzilmagan. Barcha sahifalar mavjud, butun, yirtilmagan, yelimi ko'chmagan
Qoniqarli	Muqovasi ezilgan, shikastlangan, kitobning asosiy qismidan qisman ajralgan va foydalanuvchi tomonidan tiklangan. Qayta tiklash ishlari qoniqarli. Yirtilgan sahifalar yopishtirilgan, ba'zi sahifalari yirtilgan
Qoniqarsiz	Muqovasiga chizilgan, kitobning asosiy qismidan to'liq yoki qisman yirtilib, uzilgan, qoniqarli tiklangan. Sahifalari yirtilgan, ba'zi sahifalari yo'q, bo'yalgan, iflostangan, tiklash mumkin emas

R.R. Ismailova

Texnologiya

4-sinf

Umumiy o'рта ta'lim maktablari uchun darslik

“Novda Edutainment”
Toshkent – 2023

Muharrirlar:
Badiiy muharrir
Musahhihlar:
Rassomlar:
Kompyuterda sahifalovchi

*Sh. Muslimova, D.Xudoyorova
A. Sobitov
Sh. Ergasheva, X.Serobov
R. Ismailova, A. Pak, T. Daminov, S. Mamedova
I. Tursunov*

Nashriyot litsenziyasi AI №158. 15.07.2023-yilda original-maketdan bosishga ruxsat etildi. Bichimi 60×84/8. Kegli 15 n/shponli.
“Arial” garniturası. Ofset bosma usulida bosildi.
Mashinada yengil bo'rlangan (Machine Finished Coated) 80 g/m2 qog'oz.
Shartli b.t. 11. Hisob-nashriyot t. 0,35.
Adadi 608 859 nusxa. Buyurtma raqami 23-394.
“O'zbekiston” NMIUda chop etildi.

veb-saytimiz: Zokirjon.com

Zokirjon.com veb-sayti orqali o'zingiz uchun kerakli ma'lumotlarni yuklab oling.

Zokirjon Admin bilan

90-530-68-66, 91-397-77-37 nomerga

murojaat qilishingiz, shu nomerdagi telegram orqali bog'lanishingiz nza456 yoki nza445 izlab telegramdan yozishingiz so'raladi.

Telegramda murojaatingizga o'z vaqtida javob beriladi

4-sinf texnologiya kitobini to'liq holda olish uchun telegramdan yozing.

Telegram kanalimiz:

[@Maktablar_uchun_hujjatlar](https://t.me/@Maktablar_uchun_hujjatlar)

DIQQAT!!!

Bu hujjatni hech kimga tarqatmaslik sharti bilan olishingiz mumkin.

Sizga bu **OMONAT** qilib beriladi.

To'liq holda olganingizdan so'ng:

Faqat o'zingiz uchun foydalaning.

Hech kimga bermang hattoki eng yaqin insoningizga ham.

Internet veb-saytlarga joylamang.

Telegram orqali kanal va gruppalarga tarqatmang.

OMONATGA HIYONAT

QILMANG.